

NEPÜNŰK

UNSER VOLK

הַעֲמֻנָה

|| ZSIDÓ HETILAP ||

SZERKESZTŐSÉG
KIADÓHIVATAL: ORADEA
István Mihai Viteazul
agypiac-tér) No. 11/a
TELEFON: 670
ELŐFIZETÉSI-ÁRAK:
Évesre 160 Lei
Félévesre 80 „
Háromhónaposra 40 „
Egy példány 3 Lei
Küldetés minden pénteken.
1. évf. 6. szám.
1990. Tisza 28.
29. Novemb 1.

Kuck jeruzsálemi főrabbi válasza a jeruzsálemi főmufti levelére.

Méltóságomon alulinak tartom, hogy azokra a rossz indíatú vádakra válaszoljak, amelyekkel egy békés népet be akartak feketíteni. De mert a Reuters ügynökség közölte a jeruzsálemi főmufti nyílt levelét olyan minőségben, mintha az az arabok álláspontja volna a lejátszódott eseményekkel szemben, kötelességemnek érzem, hogy helyre igazítsam az ebben a nyílt-levelben meggyalázolt igazságot, amely nemhogy az egész arab nép véleményét, de még a palesztinai arab nép felfogását sem ükrözi vissza.

A Nyugati-fal kérdéséből a főmufti problémát csinál, holott e fal szerepe és viszonya a zsidósághoz egyáltalán nem problémátikus. Az egész művelt világ tudja, hogy a zsidóság - akár le voltak települve az országba, akár mint zárandokok jöttek az országba, - sohasem szűnt meg imádkozni a Nyugati-falnál. Mindenki tudja, hogy e fal azoktól a könnyektől kapta a *Stralmak-fala* elnevezését, amiket a zsidóság két évezred óta szívet-lelket megrázó imáiban előtte kiontott.

Minden kritikán aluli az az állítás, hogy a zsidók nagyravágyása és haszonlesése robbantotta ki a Nyugati-fal kérdését. amikor tudott dolog, hogy milyen borzalom és felháborodás járta át minden zsidó szívet, amikor hírül vette, hogy a legszentebb napon, a legszentebb helyen, a Nyugati-fal előtt, megzavarták a hosszunapi ájtatosságot csak amiatt, mert a zsidók válaszfalat mertek emelni *vásznonból* az imádkozás idejére a férfi és női ájtatoskodók között.

Ami azt a bizonyos augusztus 15.-i zsidó tüntetést illeti, amely a főmufti szerint nem vallásos, hanem politikai okokból rendeztetett, nos erre az az észrevételem, hogy senki sem pillanthat be másnak az érzelmeibe. Az a szeretet, ahogy a zsidók ragaszkodnak a szentföldhöz, betölti egész lelküket és nehéz megkülönböztetni, hogy mi bennük a vallási és a politikai érzelmek. És hogyan volt lehetséges egyáltalán, hogy egy egyszerű csendes rendezett felvonulás miatt év hó 9.-én, régi nagyságunk egyetlen megmaradt falánál, ártatlan emberek vérét ontották, koloniákat dultak fel, asszonyokat becstelenítették meg és elköverték mindazt a sok utálatost, amit elköverték? És ha történetesen magasra is emelték a zsidó ifjak kezükben a zászlót, kit bántottak meg azzal, hogy tiszteletet mutattak saját népük előtt? Nem igaz, hogy fenyegettek! A zsidók soha sehoh sem kezdik fenyegetéssel! Ők csak védelemre gondolnak, különösen az öregek, asszonyok és gyermekek védelmére, míg mások azok, akik megtámadják őket.

A főmufti ezt írja:

„Augusztus 23.-án nagyszámu mohamedán érkezett „Isteniszteletre“. A zsidók bezárták üzleteiket és vissza húzódtak házaikba. Az isteniszteletről felszóltattam őket, hogy térjenek vissza csendben falvaikba, de a mohamedánok nagy tömegétől, akik élvezetet találtak a kardos, törös és kések felvonulásban, megijedtek a zsidók“.

Azt kérdelem: ilyen felszereléssel szoktak csomóra gyülekezni? Ugyan ki az aki észre nem vette, hogy így csak gyilkolásra szoktak megérkezni? És mily szörnyűség, hogy az isteniszteletről tették meg ürügynek és porhintésnek a szemekbe, hogy ezzel fedezzék a gyilkos vérontást. *Óh lásd meg Isten és ítélj magad elől!*

„Az is lehet, hogy a zsidók próbálták a támadást revolverlövésekkel“

Lehet! Maga sem meri állítani, hogy tudott revolverlövésekről vagy bombadobásról a zsidók részéről.

„Lehet“... de mi tudjuk, hogy ennek a lehetnek semmi alapja sem volt.

„Ők. (a zsidók t. i.) a békésen tüntető arabokat vad tömeggé változtatták át“.

Csak hogy mindenki tudja, hogy fel nem lázított embereket, nem lehet gyilkos vadakká egyik percről a másikra átalakítani. Nem volt az véletlen, hogy az ily hirtelen gyilkolásra lobbanó tömeg éppen isteniszteletrre gyülekezett felfegyverkezve mindenféle ölü szerszámmal, amely bizony gyilkosok kezébe való.

„Egész Palesztinában hire terjedt, hogy a zsidók megakarják támadni az arabokat és, hogy a mohamedán szenthelyek veszélyben forognak“.

Óh minő naivság! Persze, hogy elterjedtek ezek a hírek az egész országban, mert az arab lázítók, Izrael ellenségei, szándékosan terjesztették ezeket a rágalmatokat. Pedig tudott dolog, hogy a zsidóság még gondolatban sem foglalkozott sohasem más vallás szenthelyeinek az elvételével.

„Ha a támadások tudatosan elő lettek volna készítve, akkor az arabok egészen más-kép viselkedtek volna és valamennyi zsidó letelepülés ellen előkészítették volna a támadást“.

A válasz erre ismeretes: Nem a feikelésben résztvevő arabok jóakarátán mulott, hogy a gyilkosság nem terjedt ki valamennyi zsidó letelepülésre, hanem azon az örvendetes tényen, hogy nem valamennyi arab csatlakozott ehhez a vad támadáshoz a békés szomszédok ellen. Legjobb bizonyosság erre a Petách-Tikva közelében élő arabok viselkedése, akik tudni sem akartak a támadásban való részvételről. Ugyanígy jártak el a Tibériás környéki arabok és még számos helység arabsága is. Másutt a zsidó védelem állta útját az arab támadás elterjedésének, zsidó chalucaink akik vissza is tudtak ütni.

Ami pedig azt illeti, hogy a zsidók is megsértettek mohamedán szentséget, nos valóban megtörtént ez egyetlen egy esetben, amelyet azonban maguk a zsidók sajnálták a legjobban és az illetékes zsidók között azonnal öröklet állítottak a megsértett arab imaház elé. Ez a dolog azonban akkor következett be, magukról megfeledkezett zsidók részéről, amikor már porig elégették és lerombolták eme zsidók templomait és sokat közülök megöltek. És hány meg hány gyilkolás terheli egyes arabok lelkiismeretét: asszonyok meggyalázása, szent rab-bik legyilkolása, akiknek egyetlen vágyuk és foglalkozásuk volt az életben, az Isten igéjének tanulása és tanítása. Ifjakat gyilkoltak meg és szüzeket oly kegyetlenséggel, hogy ilyesmi csak olyan emberektől telik ki, akikből teljesen kivessz Isten képmása. És elégették törőket, amelynek szentségében az egész világ, az Islám maga is hisz. És elpusztítottak templomokat barbár gyűlölettel. És ime, amidőn az igazság oly világos és kézenfekvő, hogy ami történt, az néhány uszító munkájának az eredménye volt, akik ilyen uton akartak maguknak érvényesülést szerezni az életben, nem fog sikerülni senkinek sem, hogy a tényeket megváltoztassa és a zsidókat tegye felelőssé a történekeért, akiknek egyetlen céljuk, hogy elhagyott és romokban talált szent országukat békés szellemi és fizikai munkával felépítsék. És mily fonák nevelés dolog azt elhittetni akarni, hogy a legyilkolt szent életű zsidók háta mögött a bolsevikiek, minden vallás tagadói állottak és ők az okai a történekeknak.

Befejezem. Biztosan tudom, hogy az arab nép a maga összeségében és a palesztinai arabság legnagyobb része is, fájdalommal és szégyennel eltelve gondol arra, amit fajtestvéreinek egy felhéc-celt töredéke véghezvitt. És reméljük, hogy az a békés kölcsönös megértésen alapuló hagyomány köztünk és az arabok között, amely szükséges ahhoz, hogy az elhanyagolt országot kivétel nélkül minden egyes lakosa szorgalommal és tudással Éden kertté változtassa, azzá, ami volt. Isten megáldotta földde, — nos ez a szent hagyomány reméljük, hogy le fogja győzni a hazugság és rágalom rosszindulatu fondorlatait, amelyeket gonosz szándéku, veszedékest szító emberek szeretnének elterjeszteni ebben az országban, országunk végtelen kárára és szégyenére. És hittel hisszük, hogy az Isten szava, amely szerint: „Megvigasztalom Ciónt és romjait; pusztaságait Édenre változtatom és sívatagjait Isten kertvé, hogy öröm és vigasság lakozzék benne, hála és örömdal“. Az Istennek eme sorai megfognak valósulni a világ minden jóakaratu emberének az örömére.

„Netiva“. (Ben-Cohen)

Miért nem csatlakozott az Aguda a Jewish-Agencyhez

Irta GROSS MÓRITZ (Wien)

A „Népünk“-nek, ennek a kitünőnek és hézagpótlónak ígérkező mizrachi-lapnak első számában W. S. kitünő elvarátom cikket irt az Agudának az Agency-be való nem csatlakozásának okairól. W. S. nem lehetett helyesen informálva az Agudával folytatott tárgyalások lefolyásáról, mert csodálkozik afölött, hogy az Aguda az Agency-be való belépésre nem hivatott volna meg.

Ezzel és az Aguda vezetőségének a Keneszi-joth-nál tett ebbeli nyilvános kijelentéseivel szemben helyénvalónak találok, hogy a történelmi igazság és a vallásos zsidóság helyes informálása érdekében egyszer s mindenkorra a következő tényeket, — amelyekben nekem is szerény részem volt, — leszögezhessem:

A Mizrachinak, mint a Cionista Világszervezet független részének, — amely tántorithatatlannul a Tóra és a vallásosság alapján áll, — természetes érdeke, hogy minél több Tórahú szervezett és egyed lépjen be az Agency-be, bár annak nemcionista része utján is, hogy velük karöltve, — mint elvtestvérek ragaszkodva a vallásos irányzathoz, — a vallásosságért felléphessenek. Ennek a felfogásnak megfelelően a Mizrachi volt az, amely az Aguda csatlakozását forszírozta. Rabbi Mayer Berlin, a Mizrachi Világszövetség nagyszerű elnöke, az 1928. december havában, Berlinben megtartott Cionista Actions Komitee konferencia megbízásából ugyancsak decemberben, Frankfurt a/M.-ban az Aguda politikai vezetőségével tárgyalásokat folytatott és minden lehetséges áldozat árán az Agudát az Agency-be való belépésre rábírti igyekezett. Ezekben a decemberi tárgyalásokon mint tárgyaló felek jelen voltak: A Mizrachi részéről: Rabbi Berlin és Dr. Hoffmann, frankfurti főrabbi. Az Aguda részéről: Jakob Rosenheim és Wreschner. De már ezeknél a tárgyalásoknál nyilvánvalóvá vált, hogy az Aguda politikai vezetősége egyáltalában nem hajlandó az Agency-hez csatlakozni. Ennek a nem csatlakozásnak az igazi oka, — ha nem is egészen nyiltan, — de eléggé érthetően, már a decemberi tárgyalásoknál szünre került. Az Agudát ebben nem annyira a vallási kérdések, mint inkább a Cionizmussal és a Mizrachizmussal szembeni ellentét és ellenesség vezette, amint ezt a legjobban a Keneszi-joth igazolta. Mert más felfogásu a németországi, vagy lengyelországi, más felfogásu viszont a magyarországi, vagy szlovenskói agudizmus. Már pedig, ha az Aguda lecsatlakozott

volna az Agency nemcionista frakciójához, úgy jobban érvényesíthette volna befolyását belülről, de ezzel szemben nem harcolhatna tovább a mizrachizmus ellen és ezzel el is veszítette volna létjogosultságának igazi alapját. Ennek az elgondolásnak a helyességét igazolja éppen a második Keneszióth azon követelését, — melyet az Aguda magáévá is tett, — hogy az Agency ne finanszírozzon kulturális, illetve nevelésügyi intézményeket.

Nem hihetjük, hogy az Aguda ezen követelését komolyan vette volna, mert a legkisebb megfontolás és őszinteség arra vezetne volna az Agudát, hogy az Agency igenis finanszírozza csak a kulturális intézményeket, de ugyanakkor azt kell követelnie, hogy a talmudtóra-iskolák és jesivák egyenrangúan részesüljenek ebből. Követelnie kellett volna az Agudának, hogy az Agency támogassa egyaránt az intézményeket, de biztosítson teljes autonómiát ezeknek, a valláskulturális intézményeknek, olyan autonómiát, amilyenben a mizrahi-iskoláknak van részük, sőt, sokkal tágabb értelemben vett autonómiát is.

Az ilyen követelés az ortodoxia szempontjából észszerű, kívánatos és teljesíthető is lett volna. És bizonyos lehetett volna az Aguda abban, hogy a Mizrahi ebben a legmesszibbenmögleg támogatta volna, aminthogy az Agency cionista részéről erre a feltétlen támogatásra mindig számíthatott volna.

De nem kell prófétának lenni ahhoz, megjósolni, mi történne, ha az Agency az Aguda követelését teljesítené. Nem finanszírozná tehát a kulturális intézményeket, nem törődne a nevelési ügygel és ebben az esetben a nem vallásos iskolák mégis fennmaradnának, de a mizrahi-iskolák, a jesivák és talmudtóra-iskolák alapjukban rendülne meg és újak nem létesülne.

Miért? Mert a galuthbeli vallásos zsidóság még saját otthoni iskoláit sem bírja eltartani és azok minden országban csak tengődnek. És tudvalevő, hogy az ortodox zsidóság elsősorban a saját otthoni iskolájával törődik, aminthogy az ortodox zsidóságtól Erec Israel eszményileg távolabb áll, mint a modern cionisták.

Annak a bizonyítására, hogy ezen elgondolás nem túlzott pesszimizmusból ered, reá kell mutat-

nunk arra, hogy éppen az Aguda az, amelyik Erec Israelben gazdaságilag semmit és kulturálisan is csak igen keveset mutathat fel, mert 400 tanulóval álló pár iskoláját is nehezen tudja fenntartani, természetesen, elsősorban anyagi eszközök hiányában.

Kétségtelen tény az, hogy az Aguda azon követelése, hogy az Agency ne finanszírozza a kulturális intézményeket, semmi egyéb, mint egy rossz diplomáciai kifogás. Bizonyos ez azért, mert az Aguda nem követeli egyúttal az Agencytól azt, hogy gazdasági szervezeteket ne finanszírozzon, ha tehát az Aguda elvi szempontból követelné, hogy kevésbé vallásos szervezetek, mint iskolák, — de kvucák is, — nem támogathatók a vallásos zsidóság útján, úgy miért nem követeli, hogy az Agency csakis vallásos intézményeket, — legyenek azok akár gazdaságiak, akár kulturálisak, — támogathasson és finanszírozhasson. Ilyen követelésnek azonban a Keneszióth rezolúciójában nyoma sincs.

Az Aguda nem lép be az Agencybe, mert belépésével megszűnne a harca a cionizmussal és a mizrachizmussal szemben és evvel elvesztené is lételemét. Hiszen az Agudának az Agencyhez való csatlakozása esetén, joggal igényelnék tőle pénzbeli hozzájárulást is. Már pedig az Agudának éppen ez a leggyengébb oldala, mivel nyílt titok — mit egyébként az Aguda elnöksége a Keneszióthnál is nyilvánosan hangoztatott, — hogy ez az önkormányzat, de alig valamit cselekvő világszervezet, szervezeti célokra még 5000 leít sem bír havonta összehozni. A Keneszióth határozatának az a következménye, hogy a Palesztina-munka minden fázisa, kulturális és gazdasági intézményei csakis az Agency-hez csatlakozott szervezetek vállain fog nyugodni, de a vallásos intézmények megővésének nagy feladata ugyancsak a Mizrachira hárul.

Mi Mizrachisták, maradunk felelősek továbbra is Isten és a történelem előtt Palesztina vallásos életéért. Ismerjük hát meg hivatásunkat és kötelességünket, tartsunk ki továbbra is és ne lankadjunk, mert miénk a Mult és miénk a nagy jövő.

Ha nem ma, hát holnap és ha nem most, hát később, de az Aguda csatlakozni fog e nagy munkához, hozzánk és az Agencyhoz, amely már ma is a zsidó világ legjavát foglalja magában.

A Mizrahi Erdélyrészi Központ jubeliumi ünnepe.

A Mizrahi Erdélyrészi Központ nagyvárad helyicsoportja évről-évre Szimchat-Thora ünnepét, évzáró nagygyűléssel egybekötve szokta megünnepegni. Az idei, fennállásának 10 éves jubeliumi ünnepélye iránt fokozott érdeklődést tanúsított Nagyvárad zsidósága és a Mizrahi hatalmas helyiségei szűknek bizonyultak a város ortodox zsidósága színe-javának befogadására.

Délután 4 órakor nyitotta meg — a terített asztalok mellett is, a termék tulzsufoltsága folytán állni kényszerült — impozáns közönség mély hallgatása közepette Nussbaum Sámuel mizrahi elnök a nagygyűlést. — A megjelentek üdvözlése után, párhuzamot von a Mizrahi és Klál Cionizmus ideológiája között. — A Mizrahi munkájának eredményét igazolja az ünnepünkön megjelent nagy érdeklődő közönség és a mi jövőnk, a jelenlevő ifjúsági csoportjaink: a Ceiré-Mizrahi és fizikai munkát végző zsidó munkásaink Poale-Mizrahi csoportjaink felvonuló nagyszámu képviselése. — Utánna a Mizrahi 83 éves patriarchyája: Koós Zsigmond szólal fel, ki gyengélkedése dacára eljött nagyszámu tanítványai közzé, hogy kérje és bátorítsa őket, nehogy eltántorodjanak azon mizrahi eszméktől, melyeknek igazságot oly régiek, mint amily régi a mi zsidóságnak, népünk és szent vallásunk. Mindnyájunkra nagy áldozatok hárulnak ezen történelmi nagy időkben és örömmel látja itt a vallásos zsidóság ifjúságát, a jövő reménységét.

Dr. Kohányi Rezső a Hitachdut nevében üdvözlő szeretettel a testvér-szervezetet és az utóbb Palesztinában történt események tanulságait fejtegeti logikus és megkapó érvekkel, melyek a zsidóságot még jobban hozzá kell kapcsolják évezredek álmanak megvalósításához, a Palesztina probléma megoldásához.

Wasserstrom Sándor, a Mizrahi Executive elnöke nagy beszédben méltatja a nap jelentőségét, melyben Szimchat-Tóra ünnepén kívül ünnepeljük azt a munkát, melyért az egész világ zsidóságának és elsősorban a konzervatív zsidóság széles rétegeinek kellene sikra szállani és mellyel a Mizrahi tíz évvel ezelőtt utnak indult, hogy ezen zsidó igazságaival meghódítsa az erdélyi zsidóságot. A Mizrahi munkája és annak az elmúlt tíz év alatt elért eredménye, igazolják bennünket. Szónok ismerteti az M. E. K.-nak az elmúlt évtized alatti munka sokoldalúságát. Foglalkozik a romániai zsidóság helyi politikai helyzetével az elmúlt időszak alatt és rámutat arra, mely szerint a nemzeti alapon álló val-

lások zsidóságnak nagy része van abban, hogy ma a romániai zsidóságot a román parlamentben zsidó népkisebbségben alapon álló képviselők képviselik.

A mizrahi ideáknak kimélyítése céljából központi szervezetünk szükségesnek látta vidéki helyicsoportjainak beszervezését, melyeket a helyi csoportokban eszközölt személyi látogatások által is igyekezett megfelelően alátámasztani. Fájdalom, hogy csoportjainktól eddig lelkesedést és buzditást kaptunk ugyan, de anyagi támogatásban egyáltalában nem volt részünk. Ugyancsak eszményeinknek a zsidó köztudatba való bevitelle készített bennünket arra is, hogy a zsidó hitközségi életbe behatoljunk. Itt azon cél vezetett bennünket, hogy a zsidó hitélet kimélyítésén kívül hitközségeink zsidó népközségi politikával is foglalkozzanak. Habár itt nehézségeink voltak, mert más világ felfogásu hittestvéreinkkel is számolnunk kellett, de azon türelmes politika, melyet mi — többségünk dacára — a hitközségi életben folytattunk, meg fogja hozni azt az eredményt, hogy hitközségeink, eszméinknek erős várai lesznek. Köszönhetjük azt azon gazdasági politikának is, melyet a hitközségi életben folytattunk, miáltal a jóléti és szociális intézmények egész sorozatát teremtettük meg.

Legszentebb feladatának tekintette a M. E. K. a palesztinai munkát támogatni. Ma, mikor adva van a világ zsidóságának egy politikai, kulturális és vallási centruma, a Mizrahi legfontosabb kötelességének tartotta azokat az alapokat erősíteni, melyek bázisát képezik a Geuláth-Haerec, az Allijah, és a letelepülés biztosításának.

Bennünket mizrachistákat nemcsak negatív momentumok vezélnék Erec-Jisraélhez, nem csupán orvos-szert akarunk sebeinkre, mint a zsidóság egyes részei. Mi át vagyunk hatva azon gondolattól, hogy Palesztina segítő eszköze kell legyen, a világ táján szétszórta politikai, kulturális elnyomatásban szenvedő zsidó testvéreinknek. Mi nemzeti alapon álló vallásos zsidók azonban, akkor is zsidó népetletet akarunk folytatni, ha a világ minden táján szétszórta, zsidóság teljes szabadságot fog élvezni. Oly életet mely nem idegen kulturán épül fel, hanem igazi zsidó világszemléleten alapszik. Ezért nem tántorítanak el minket azon túlzottan rágalmozó hírek, melyeket Palesztináról terjesztenek. Nem aggaszt sem a gazdasági krízis, sem a munkanélküliség, sőt még az állítólagos vallásatlanság sem, de nem aggaszt bennünket az arab kérdés és a mandátum kérdése sem. Fájdalmas azonban, számunkra az, hogy amidőn

Palesztinából ilyen hírek jönnek, ahelyett, hogy a világ össz-zsidósága a beteg testhez szeretettel, és áldozatkészséggel közeledne, a zsidóság nagy része indolens, és áldozatkész helyett megrágalmozza és sárral tapodja saját beteg szívét: Palesztinát. Mi mizrachisták ezen bajokat is nem vezetjük vissza tisztán politikai és gazdasági okokra, hanem keressük annak morális okait is. Mert ha az egész világ zsidóságának egységes akarata volna Erec-Jisraél felépítése, akkor azon ősi zsidó szellem, melynek hagyományain Palesztina ujjaépítése nyugszik, soha meg nem engedné, hogy Palesztinában gazdasági krízis, munkanélküliség, arab és mandátum kérdés legyen. Mi nemzeti alapon álló vallásos zsidók nem szűnünk meg hangoztatni, hogy a zsidó nép regenerálása és Palesztina felépítése, szent törvényeink egy része és a munka, amit Palesztinában egy kis vallásos csoport végez, az egész világ zsidóságának munkája kell legyen.

A nagyhatású beszéd után Ráth Efráim tartott lendületes, lelkesítő beszédet. Rámutatott azon elgáncsoló törekvésre, sok helyütt éppen azon zsidó vezetők részéről, kik hivatottak lennének arra, hogy mint vezetők előljárjanak a palesztinai munka érdekében. Bejelenti, hogy a sígheti mizrahi konferencia határozata értelmében a nagyvárad központ egy elsőrangú hetilapot teremtett meg, mely arra van hivatva, hogy központi szervezetünk azon keresztül szóljon Erdély vallásos zsidóságához, hogy azokat felvilágosítsa és figyelmeztesse kötelességük teljesítésére. Kötelessége tehát mindenkinek, akár táborunkba tartozik, avagy vallásos zsidónak mondja magát, ezen sajtó organumunkat minden rendelkezésére álló erővel támogassa. Üdvözlö a Poale-Mizrahi ujonnan alakult szervezetét, kinek munkájától sokat vár mozgalmunk érdekében.

Keszenbaum Miksa méltatja a mizrahi munkáját a hitközségi életben. Nagyot, hatalmast alkotott a Mizrahi, de eszméink megvalósítása a hitközség keretében csakis úgy történhetik, ha velünk egyenlően gondolkodó, eszméinket követő és azzal rokonszenvező vezetőséget választunk a jövőben. Méltatja a hitközség azon nemes törekvését, hogy a kultusztörvénnyel szemben intranzigens álláspontjával megakadályozni törekszik az ortodoxia szétforgácsolását. A nagyvárad ort. izr. hitk. a Jewish Agency kérdésében csatlakozási álláspontot foglalt el, követeli annak haladéktalanul keresztülvitelét.

id. Silberstein Armin szerint csakis olyanokat szabad a hitközség vezetésébe bevinni, kiknek érzékük van a zsidó nép jóléti intézmények megeremésítésére. Élesen támadja az ugynevezett semlegeseket, kik elvtelenségükkel kétszínű politikát űznek.

Leitmann Dezső megemlékezik a Mizrachinak az elmúlt évben elhunyt nagyjairól. A mai örömnapot nem zárhatjuk be anélkül — ugymond —, hogy meg ne emlékezzünk Erec-Jisraélben elhunyt nagy szellemi vezérünk: Glasner Móse mai haláljáról. (a közönség feláll) Az ő szelleme kell, hogy irányítson bennünket további munkánkban és az eredmények akkor elmaradhatatlanok lesznek.

A késő esteli órákban ért véget a Hatikva hangjai mellett a szépen sikerült Mizrahi Szimchat Tóra ünnepélye.

A német orth. zsidóság felháborodása.

Mult heti számunkban jeleztük, hogy közölni fogjuk a frankfurti „Israelit“ tiltakozását a zsidó németek ismert nyilatkozata ellen. Ime az „Israelit“ tiltakozása rövid kivonatban:

A lap csodálkozik azon, hogy az ismert hirdeti nyilatkozat a Jewish Agency megalakulása miatt nyugtalanodik és nem a Palesztinában kiontott zsidó vér miatt. Izléstelennek és szivtelennek minősíti az a nyilatkozat eljárását abban, hogy közvetlen a véres Av hó után jelent meg, alig egy-néhány nappal a martir-sirok megásása után. Az „Israelit“ tudatos ámitásnak tekinti azokat a könnyeket, amiket a nyilatkozat a világbeke nevében a zsidó és arab összecsapások miatt ejt. Arabok és zsidók harcáról szól Luke is és a főmufti is és a nyilatkozat is, holott nem is csak erről volt szó, hanem arról, hogy orgyilkosok és fosztogatók megtámadtak békés, védtelen embereket. Bestiák garázdálkodtak. „És ti urak és szomszédai a baloldalon álló pártoknak, ideje volna már, hogy a nagy zsidó szenvedésért is ejtsetek egy őszinte zsidó könnyet és hogy legyen bátoriságotok arra, hogy e könnyet el ne rejtsetek a világbeke iránti epekedés-tek fátyla alá, — ha igaz, hogy a zsidósághoz tartoztok még, mint ahogy állítjátok“.

„A politikai sajtó nagy harangjára akasztott nyilatkozat nem csak izléstelen és szivtelen, de önértéknélküli is“.

Ez a rövid tartalma az orth. szellemű „Israelit“ tiltakozásának.

Vászon, asztalnemű, ágynemű paplan, függöny és ágyterítő-anyag
Legmegbízhatóbban vásárolható

FLEGMAN ARMIN cégnél
Alapítva: 1888.

HIREK.

Felelős szerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR.

A "Népünk" cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek: Tisri 28, nov. 1.

Szombat: Tisri 29, nov. 2.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 5.—

gyertyagyújtás 5.10

Istentisztelet kezdete 5.20

Szombat kimenetele 6.—

— **Évenként negyvenezer zsidó vándorol ki Európából.** A zsidóság kivándorlása Európából, dacára a tengerentuli államok szigorú bevándorlási intézkedéseinek, még most is óriási méretű. A tengerentuli zsidó kivándorlók támogatására alakult amerikai HIAS szervezet megállapítása szerint az utolsó öt évben 264,479 zsidó kivándorlónak nyújtott ez a hatalmas szervezet első támogatást. Évenként az utóbbi években negyvenezer zsidó vándorol ki Európából valamelyik tengerentuli államba. A HIAS az utolsó öt évben nyolc és félmillió dollárt fordított a zsidó kivándorlók támogatására.

— **A vörös Jom Kippur.** A zsidó nagy ünnepek előtt a szovjet "zsidó" szakosztálya, a Jewsekcije állandóan erős propagandát folytat a zsidók között az ünnepek megtartása ellen. Ebben az évben is "Vörös kolnidre" propagálta, hogy a zsidó munkások és ifjuság Kol-nidre este nagy tüntető gyűléseket tartson a vallás ellen és az ünnepeken végezzék rendes munkájukat. Kol-nidre estéjén huszonöt moszkvai teremben hangversenyeket rendeztek, hogy a zsidóságot a templomtól távolítsák. Ennek dacára — mint az Ita jelenti — Moszkva minden zsidó temploma zsufolásig telt meg Ros-hasana mindkét napján. Az összes templomokban megemlékeztek a palesztinai vérengzésekről. A kommunista "Toss" jelentése szerint Moszkvában 2600, Leningradban 15 ezer zsidó munkás dolgozott Ros-hasanakor a gyárakban és ünnepi keresetét szovjet célokra ajánlotta fel. Zsidó körök nagyon tulzottnak tartják ezeket a számokat. Az ünnepek minden incidens nélkül folytak le. Elmaradtak a szokásos verekedések, az öreg vallásos zsidók és a zsidó ifju munkások között.

— **Új zsidó kultusztörvény Jugoszláviában.** *Belgrádból jelentik:* A hivatalos lap legközelebb közli az új zsidó kultusztörvényt, mely a zsidó vallásközösségeknek az államhoz való viszonyát körvonalozza és teljes mértékben respektálja a zsidóság jogos szempontjait. Egy másik törvény értelmében Jugoszláviában zsidó hivatalnokok és katonák szolgálatmentességet élveznek Ros-hasono két napján, Jomkipurkor, Peszach, Sevuoth és Szukoth ünnepén.

— *Berlin.* A zsidó frontharcosok szövetsége egy emlék könyvet ad ki, a világháború zsidó hősi halottainak emlékére. Az emlékkönyvben névszerint leközlík a német zsidó hősihalottak névsorát.

— *Hamburg.* Az itteni bíróság Iskrut német-nemzeti lelkész, mert egy politikai gyűlésen gyaltáza a "Zsidó-Köztársaság"-ot (Németországot értette alatta) és Dr. *Stressmann* német külügyminisztert "Zsidó bérenc"-nek nevezte, egy havi f o g h á z r a ítélte.

Férfi és hölgy **fodrászüzletemet** legmodernebbül rendeztem be. Manikűr, hajfestési és minden ezen szakmába vágó munkák legpontosabb teljesítése. Olcsó szolid árban. Szlves pártfogást kér. **ORNSTEIN IZIDOR** uri- és hölgyfodrász, Keri-ucca 1. Külön razol terem!

Új szőrmeáruház és szücsműhely !!

Osiás Wilf és Társa Str. A. Iancu (Kossuth-u.) Sas bejárat sarok

Raktáron tartja az összes külföldi szőrmeárut, nagyban és kicsinyben. Első rangú szakmunkással készítik a legdivatosabb szőrmeárut. — Feltűnő olcsó árak, előnyös fizetési feltételekkel. Javítások, átalakítások szakszerűen és olcsón.

Fülöp József műasztalos **ORADEA** Str. P. Cerna Terezia-u. 5.

— **Jomkippur istentisztelet gramafonon keresztül.** Berlin október 20. A berlini reform zsidó templomban jomkipur napján merész kísérlet történt a

hagyományos ünnepi istentisztelet újabb reformja terén. Ezuttal nem másról volt szó, mint arról, hogy az ifjuság részére rendezett istentiszteleten a kántor, a kórus, a szóló énekesek és az orgona teljes fellelegessé váltak, mindezeket a gramafonlemez helyettesítette. A „Berliner Tagblatt“ zenekritikusa tárcában méltatja ennek a nem „mindennapi kísérletnek“ a jelentőségét, hogy a „kultusz egy fontos részét mechanikai alapon végzik“. A „karmester“ — írja a kritikus — ott ül egy asztal mellett, amelyen két állandóan működő henger forog. Villanyzikkák viszik a hangot a hangszórok felé, amelyekből megerősítve jön a hang. Az egyes lemezek minden fennakadás nélkül váltják fel egymást és a folytonosságban semmi fennakadás nincs. Az illúzió teljes. A kísérlet elsőranguan sikerült. Éveken át tartó munkával Palesztinától kezdve Brahmsig és Brucknerig a világ legkiválóbb egyházi zenéjét sikerült így ciklusokba foglalni... Mintegy 140 lemez áll rendelkezésre a különféle ünnepnapok számára... A reform zsidó templomban egyelőre csak az ifjusági istentiszteleten kísérleteztek a kántort, kórust helyettesítő g-ppel. Palestrina és Brahms, mint zsidó egyházi zeneszerzők, igazán elsőrangu erők... A sófárt már eddig is gramafonon fújták az amerikai reform templomokban. Egyik olvasónk e hírrel kapcsolatban azt írja nekünk, hogy ha így megy tovább a reform zsidó templomokban ma-holnap a minjant is gépmemberekből fogják összeállítani.

Benzit szappan

szennyoldó hatása felülmúlhatatlan!

— **Mac-Donald a new-yorki zsidó negyedben.** New-Yorkból jelentik. Ramsay Mac-Donald, az angol miniszterelnök Jom-kippur előestéjén New-York zsidó lakta keleti negyedében hosszabb séta utra indult. Mély benyomást tett rá, hogy minden uccán ünnepi csend uralkodott, minden üzlet, vendéglő zárva volt, mivel az egész lakosság a zsinagógában imádkozott. Mac-Donald felkereste a Henry Street féle Zsidó Otthont is, amelynek bejáratánál miss Lilián D. Wald fogadta igen szívélyesen. Mac-Donald elmondta, hogy harminckét évvel ezelezt, nászutján itt költötte el első ebédjét Amerika földjén egy zsidó vendéglőben és még most is szívesen emlékezik a pompás ételekre. Amerikában első pihenő napját az angol premier, a Hooverral folytatott farsztozt tárgyalások után a connecticuti Saugatuck-ban, miss Lilián D. Waldnak, a társadalmi és szociális téren olyan kiváló buzgalommal dolgozó zsidó hölgynek villájában töltötte. A kertben sétált, almát szedett, csónakázott és a változatos szórakozás után Félix M. Warburgnak New-York melletti birtokára látogatott el délutáni teára.

Az uri közönség figyelmébe!
HACKMAYR URI SZABÓ üzletét
áthelyezte Bémer-tér 2 alá.
Apolló mozgó mellett.

— **A sigethi Mizrachi Szimchat-Tóra ünnepélye.** Sikerült Szimchat-Tóra ünnepélyt rendezett a Mizrachi és a Ceire-Mizrachi szigeti csoportja, *Rottenberg József* és *Koffler Mór* irányítása mellett. Az ünnepély — a szervezet helyiségeiben — a vallásos zsidóság nagy érdeklődése mellett zajlott le. — Az ünnepi gyűlést *Israel Aladár*, a Ceire Mizrachi elnöke nyitotta meg. Üdvözli a megjelenteket s felkéri a közelmúltban Erec-Jisraeltől hazajött *Dr. Blank Illést*, hogy személyi tapasztalatairól számoljon be. *Dr. Blank Illés* nagyhatású tartalmas beszédben ismertette a palesztinai zsidóság helyzetét és az utóbb történt eseményekkel szembeni ellenállását. Behatóan foglalkozott a szentföldi vallásos élettel és a vallásos zsidóság intézményeivel. Előadását lelkes taps követte. Utána *Fränckel Z. L.* zamatos humorra ragadta magával a jelenlevőket, kiket egyébként a szigeti kántor és énekkara is szórakoztatott zsolttár és jidisch dalaival. — A rendezés körül érdemeket szereztek: *Rosenfeld R., Müller M., Kaufmann A., Klein N.* — Az ünnepély a késő esteli órákban, kedélyes hangulatban, a Hátikva hangjai mellett ért véget. *Lebovics Károly.*

VICTORIA MŰMALOM

Str. Wilson (Füzes-uccán, állatvásártéri hid mellett) értesíti a nagyérdemű ölető közönséget, hogy az ujonnan épített és legmodernebb gépekkel felszerelt műmalmát üzembe helyezte. A mai naptól kezdve az ölető közönség rendelkezésére bocsátja és kéri szíves pártfogását.

Az erdélyi orth. zsidó hitközségek monstre küldöttsége Bukarestben.

Ismeretes lapunk által beindított azon akció, melyet a kultusztörvény végrehajtási utasítása tárgyában egyrészt a kultuszkormány önkényes eljárása, másrészt a beszercei Központi Iroda elgáncsolásával szemben kifejtettünk. Ezzel kapcsolatosan, igyekeztünk hitközségeinket és más illetékes tényezőket felrázni és meggyőzni azon veszedelmekről, melyek hitközségeink autonómiáját és egységét ezek részéről fenyegeti.

A tizenkettedik órában elhangzott vészkiáltásaink nem voltak hiábavalók. A nagyváradi orthodox zsidó hitközséget nagy elismerés illeti meg azon kezdeményező lépésért, hogy körtávirat útján meghívta Erdély valamennyi orthodox zsidó hitközségeit e héten Bukarestbe, nehogy a parlament által megszavazott kultusztörvény rendelkezései ellenére és a kultuszminiszterium részéről is kilátásba helyezett zsidó hitközségek országos kongresszusának elmaradása által, váratlan meglepetések útján, befejezett tények elé állítsanak. Egyidejűleg legális képviselők útján eljárjanak az illetékes fórumoknál. Hiszen a törvény végrehajtási utasításainak folyó hó végén automaticus életbe kellett lépnie és így könnyen megeshetik, hogy a hitközségek érdekei és akarata ellenére — bizonyos körök érdekeinek és intencióinak megfelelően — fogják ezt reájuk erőszakolni.

Hitközségeink Bukarestben memorandumban tiltakoznak az őket és intézményeiket fenyegető több részre való szétszakítási törekvésekkel szemben. A beszercei Központi Iroda által — a hitközségek megbízása nélkül — a kultuszminiszteriumnak eszközölt előterjesztésével szemben, mely azon jogot, hogy döntőfaktor legyen azon orthodox zsidó hitközségeknek, melyek az anyahitközségektől leválni törekszenek, magának vindikálja, hitközségeink érelyesen követelik, hogy a kilépők döntő fóruma azon hitközségek központi vagy megbízott szervéhez tartozzék, melynek kötelekébe azok belépni szándékoznak. Hiszen lehetetlen az, hogy a bármikori Orthodox Központi Iroda a próbálhasson egy oly ortodox hitközségi kilépést, mely tovább is az ortodoxia hitközségek kötelekébe maradjon és ugyanazon Központi Iroda keretébe kétféle ortodoxia álljon elő. Annak leszegezése mellett, hogy Erdélyben — 1-2 helységet eltekintve, — spanyol zsidó rilus nincs, hitközségeink álláspontja, hogy az ortodoxiától eltérő keretből; ezen ritushoz átlépő zsidóságra vonatkozó döntő fórum, csakis ezek legális központi szerve lehet. Természetes egyben, hogy a kilépők a zsidó ortodoxiától eltávolodtak és azok keretében helyük tovább nincs.

Hitközségeink egyben eljárnak, hogy egy a kultusz- mint iskolai szubvenciójukat ezentul közvetlenül, minden más szerv megkerülésével kapják kézhez. Eljárásuk sikeres keresztülvitelének támogatására felkérték a Zsidó Parlament Clubot, melynek tagjai lesznek a küldöttség kívánságainak úgy a kultuszminiszterium, mint a többi fórumok előtti szószóli.

Oradeai Orth. Izr. Hitközség.

757/929.

Árlejtési hirdetmény.

Az oradeai Orthodox izraelita hitközség folyó évi november hó 17-én d. e. 11 órakor a hitközség tanácstermében tartandó nyilvános árlejtésen bérbe adja a szárnyas vágóhid mellett levő toltéppő helyiségében 1930 év január 1-től gyakorolható toltéppő jogot egy, esetleg több évre.

Árlejtési feltételek a hitközségi irodában megtudhatók, ahová zárt ajánlatok, 1929. november 16-ig beadhatók.

Oradea, 1929. október hó 29.

Freund Hermann
elnökh.

Kirsch Henrik
főjegyző.

KALAPOT és URIDIVAT
CIKKET CSAK
ROTH M. utóda cégnél
vásároljunk.

Megbízható, jó butort
legolcsóbban a nagyváradi műasztalosok

Butorcsarnokainál

Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 2.
és Str. Mosoiu (Keri-ucca) 4.
szerezheti be.

Egyesületi-hirek

A Poalé Misráchi alakuló közgyűlése.

Folyó hó 20.-án tartotta Nagyváradon, a Poale-Misráchi alakuló közgyűlését. Szabovits Jenő megnyitotta a gyűlést, üdvözlő a megjelent vendégeket és tagokat. Wiesel lendületes szavakkal ismerteti a szervezés munkáját. „Van idő sirásra” mondja Kohelet (a közönség felől). És ez az idő most van. Sirunk, sirjatok az erec-jisráeli martírhalált halt testvéreinkért. De „Van idő építésre” mondja tovább Kohelet. És mi összeszorítjuk a fogunkat, magunkba tartjuk a sirást, és építünk. Építünk, mert most az építésnek az ideje van. És kérdem tőletek hol voltunk eddig, miért nem dolgoztunk Erec Jisráelért. Mert nem volt érző szívünk, nem hallottuk a testvéreink szenvedéseit, nem hallottuk az új házat építő chalucok szabadságdalát, mert a szemünket behunytuk, a fülünket bedugtuk, hogy ne halljunk semmit sem. Az asszimiláció borította reánk kábitó fátyolát. De most felébredtünk. Beleordítottunk a világba, nem hagyjuk magunkat.

Ahogy az erec-jisráeli chalucok hősiessé küzdöttek az arab rablóhordák ellen, a zsidó nép védelmében, úgy mi is készek vagyunk magunkat Erec-Jisráel-ért és népünkért feláldozni. Vannak munkásszervezetek, melyek az általános szociális igazságért küzdenek, de mi a legigazibb szociális igazságért, a Tóra igazságáért küzdünk. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után, Glückmann a Barisszia nevében üdvözlő az új csoportot. Ráth Efráim beszéd után. A Poalé Misráchi nem jelent új programot, hanem új munkát. Reméli, hogy sok jót jelenthet majd az új csoportról a jeruzsálemi központnak. Neumann Móse kéri, hogy dolgozzanak együtt a Zeire-vel és egyben a Zeire üdvözlését támogassa. Weinberger felszólalása után megejtik a választást, melynek eredménye a következő: Elnök: Szabovits Jenő. Alelnökök: Szabovits Dezső, Weinberger. Pénztárnok: Gottesmann Henrik. Ellenőr: Wiesel.

Szabovits Jenő, úgy a maga mint az ujonnan megválasztott vezetőség nevében megköszönte az irántuk megnyilvánuló bizalmat, és igéri, hogy igyekezni fognak azt ki is érdemelni. Párhuzamosan akar dolgozni a Ceire-Misráchival és belépnek az erdélyrészi Ceire-Misráchi szervezetbe. Lelkes hangulat, a Hatikva hangjai mellett oszlot szét a mintegy száz főnyi gyűlés.

Babís

— *Talmudelőadás.* Szombat délután 3 órakor a Zeire-Misráchi talmudelőadást rendez. Előadó: Juszt József. Pontos megjelenést kérünk. Ugyiszintén felkérnek a tagok, hogy szombatonként az egyesület imaházában imádkozzanak. Vezetőség.

— *Az oradea-i Zeire Misráchi* minden szombat este általános összejövetelt tart, melyre kérjük a tagok megjelenését.

— *A Poalé Misráchi* minden vasárnap este általános összejövetelt tart, ismertető előadással egybekötve.

— *Zeiroth Misráchi gyűlés.* Vasárnap nov. 3.-án a nagyváradai Zeiroth Misráchi újjászervező gyűlést tart, melyre a volt tagokat, valamint az érdeklődő leánytársadalmat ezúton hívja meg az előkészítőbizottság.

Nagy misráchi-meeting Szatmáron. A szatmári Misráchi és Ceire-Misráchi a Balfour deklaráció évfordulóján, november hó 3.-án vasárnap délután nagy meetinget tart. A központ részéről a nap jelentőségét Ráth Efráim fogja méltatni.

Szerkesztői üzenetek:

Sürgős Tileagd. Felvilágosításért forduljon a cluji Palesztinai Hivatalhoz.

E. M. D. Timişoara. Közleménye jövő heti számunkban jelenik meg.

Aki

Üveg és porcellán

szükségletét olcsón akarja beszerezni, látogasson el a **Nagyplac-tér 4 sz. alatt** (volt Kugler és Andreyi ház) **ujjonan megnyitott üveg és porcellán üzletbe**, ahol a legizlesebb márkás porcellánokat **felülvételező olcsó árbanszerezheti be!** Nászajándék tárgyakban **örülési választék.** **Hauer Mór**

Ablaküvegezést és képerreterezést olcsón vállalok.

FIGYELM! Az érdekeltek tudomására hozom, hogy a **Nagyplac-tér 7. sz. alatt** Általános ügynökségi irodát nyitottam, ahol e szakmába vágó ügyeket legpontosabban elintézem, ahol főleg **házasági** közvetítéseket diszkréció mellett elintézem, Csakis komoly, intelligens egyének egész bizalommal fordulhatnak hozzám. A n. é. közönség szíves pártfogását várva, vagyok kiváló tisztelettel **„AURORA” ügynökség.**

POSZTÓ ENGROS

Legolcsóbb bevásárlási forrás

HAVAS & GRÜNFIELD, ORADEA
Strada Avram Iancu 6
Kioskyben, eladás engros árakban
csakis készpénz ellenében.

Kézimunkáját csak is az

ELYSEEBEN vásárolja

ORADEA, Bulv. Reg. Ferdinand (Békóczy-ut) 7.

Utazók figyelmébe!

Izletes orth. kóser כשר hazi kóser

Berkovits Mihályné
vedéglőjében

ORADEA, Str. N. Jorga (Zöldfa u.) 19

Legszébb és legolcsóbb
csillárok kaphatók

ELECTRICA-nál

Bulv. Regele Ferdinand 10.

Olcsó tűzifa

I. száraz cserhasáb . L. 390 I. száraz bükkhasáb . L. 370
I. száraz gyertyánhas. L. 380 I. száraz dörögfa . L. 330

Ezen árak méterenkint a telepen értendők

Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei

Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükk
fa felvágott állapotban is kapható
Nagyplac-tér Közraktár mögött. Telefon 632.

Minden zsidó háztartás
használjon csak

Beck Kávét

Egyedüli gyár, mely zsidó munkásokkal dolgozik. Természetes, hogy kóser-ságban a legmegbízhatóbb. Azon helyiségekben, hol az üzletekben nem kapható, rendelésre postán Franco utánvétellel küldöm.

ÁRAK: $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ dobozokban
Lei 76 78 81
amlesztre (lédig) Lei 70 pr kgr.

CIM:

Beck Jenő pótkávégyár

Valea lui Mihai (Érmihályfalva.)

Legjobb ridikülőket,

oldaltárcákat, pénzerszényeket és
böröndöket minden kivitelben
gyári árbán árusítunk. Ugyanitt
minden szakmában vágó ren-
deléseket és javításokat vállalunk.

Nagyváradai Böröndgyár városi lerakata
Bulv. Reg. Ferdinand I.

Szenzációs **olcsó** áron legtükeletesebb **rádiókészülékek,**
alkatrészek és akkumulátortöltés
Lei 15, — 25, — 35 árbán
RAJZ ANTAL és Fia Str. Alex. (Teleki-u. 2.)
Telefon: 512.

Acéllemez üzlet **REDŐNYÖKET**
Esslingeni ablak

a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb
árbán készítünk és szállítunk!
ARAJÁNLATTAL DÍJTALARUL SZOLGÁLUNK.
Halász Testvérek Redőny és
Oradea, Str. Cogălniceanu 16.
Telefon: 364.

„Az Anker”

Általános Román Biztosító R. T.

Erdélyrészi Speciál Főügynöksége:

WEISZ KÁLMÁN

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 8.

TELEFON: 986.

Kérje kötelezettség nélkül képviselőm kiküldését!

ORTH. כשר

Amsel vendéglő

Tulajdonos: STERN SÁMUEL

ORADEA

Piața M. Viteazul (Nagyplac-tér) 7.

AZ ÉRTELMEZÉSEDES a 40 éven felüli egyé-
neknél többé kevésbé jelentkezik. Agynomás fő-
fájás, szédülés, nagyothalás, zsibbadás, vérkerin-
gési zavarok, mind az elmeszesedés tünetei. Kitün-
ően bevált ellenszer az egész orvosi kar által
ajánlott **CIGELKAI (Csehszlovákia) LAJOS FORRÁS** fel-
tűnően kellemes ízű **JÓDOS GYÓGYVÍZE**, amelyből
20—25 üvegnek 6—8 héten át évenként való el-
fogyasztása után a szervezet felfrissül az életkedv
megújul s az étvágy fokozatosan emelkedik. Kérjen
mindenütt ismertetőt kívánatra bárkinek szívesen
küld a **CIGELKAI JÓDOS gyógyforrások romániai**
vezérképviselője, **ARINIȘ (Szerhát) jud. Salaj.**

Felhívás!

T. olvasóink figyelmébe!

Ha megbízható tisztán kezelt orth. **kóser**
liba húst és **zsírt** jutányosan
akarnak vásárolni keressék fel

Klein huscsarnokát

Kapucinus-uca 6 sz.

Vendéglősök és viszont eladók nagy ár
kedvezményben részesülnek. Szétküldés pos-
tán és vasuton.

Kérem vigyázzon a címre

WEISZ E. ZSIGMOND férfiszabó üzletét

Rákóczy-ut 6 sz. alá Orsolya zárdá épületbe helyezte
át. Apolló drogériával szemben.

A legnagyobb divatirédekben elsőrangú kiállításra Angol és Skót szövet-
ekből. — Aki szépen s jól akar öltözködni, minden igényét olcsón ki-
elégítheti e cégnél.

WEISZ E. ZSIGMOND

Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 6.

Gége és légszőhurut

legbiztosabb gyógyvize

Máriavölgyi ásványvíz

Megrendelhető:

Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 23.

TELEFON: 170.

ESŐERNYŐ ROSENBERG TESTVÉREK

Str. Nic. Jorga (Zöldfa-uca) 17.

Behuzást, javítást, gyorsan,
pontosan és olcsón készít.

Krawattenstoff-Webererei
und Confectionierung

Leó Koós

ENGROSS

ENGROSS

ORADEA

Str. Lecramioarelor